

HRVATSKI LIST

Godina I.

Pula, Subota 11. prosinca 1915.

Broj 150.

Uzmak savezničkih četa u Macedoniji.

Brzojavne vijesti.

Rat na Balkanu.

Ententa napušta balkansko poduzeće. Genf, 10. decembra. Clemenceau i drugi članovi francuskog vojničkog odbora odobravaju prijedlog Kićenara, što predlagao u ratnom vijeću u Calaisu. Ovaj se prijedlog odnosi na to, da se odustane od svake akcije na Balkanu i da se ojača obrana Štečkog kanala.

Obustavljenje englesko-francuske ofenzive na Balkanu.

Na g, 10. decembra. Kod ratnog vijeća u Parizu izbila su na javu razne mijenje radi balkanskog pitanja. Končano je stvoreno zaključak, da se imaju ograničiti na obdržanje Solunu i njegove okolice, i da se za sada obustavi svaka ofenziva.

Uzmak Engleza i Francuza na grčku granicu.

Rotterdam, m. 10. decembra. Prema vijestima iz Atene, Englez i Francuzi nastavljaju uzmak na grčku granicu. Reuterov dopisnik javlja iz Soluna, da je posjetio francusku frontu i da je dobio utisak o velikim poteskočima i straćama, kojima je izloženo vojska saveznika. Bugarska ofenziva namijenjena je u prvom redu protiv željezničkog mosta na Strumici, gdje je dinar moguć prelaz preko deruće rijeke.

A t e n a, 10. d e c m b r a. (D. u.).

„Hans“ javlja: Na francuskoj fronti djelostan dnevne raste. Bugari su skupljaju znatne bojne sile protiv Francuza i alijance, te su zauzeli liniju, koja je bliže njihovoj operacionoj bazi. „Reuterov“ dopisnik doznao je iz službenog grčkog izvora, da englesko-francuske će uzmüti u smjeru napred grčke granice.

Srbija kruša uzmeknuti u Draču.

Rotterdam, 10. decembra. Vijesti iz Soluna vele: Prema izvaji srpskih časnika, krušu četiri srpske divizije da na mazmu stignu u Drač, gdje bi se ukrcali na engleske parabrode, koji će ih prevesti u Solun, otkuda će biti željeznicom prevezeni u Gvegli.

Zajedničko zapovjedništvo u Solunu.

Stockholm, 10. decembra. „Times“ javlja, da se konačno došlo do zaključka, da se ententiste čete na svaki način puste u Solunu. Sastaviti će se zajedničko zapovjedništvo, koje će sačinjati: Nikola Nikolajević, Joffre, French i Porro.

Bijeda srpskih bijegunaca.

Lugano, 10. decembra. Magrinijevi „Século“: Bijeda srpskih prebjegnica sto je zapad je grozna. Ceste su pune lješina žena i djece. Od 300 osoba, koje su otišle iz Prizrena stiglo je Florido samo 100. Trud i glad su neopisivi. Bugari navaljuju deffile Resne.

Grčka i ententa.

Nesporazumjene između Engleske i Francuske.

Lugano, 10. decembra. „Secolo“: Između Engleske i Francuske nastale su teške prepriče radi postupka protiv Grčke, jer se engleska neće, da odredi na određenu mjeru na Balkanu.

Neutralna zona na srpsko-grčkoj granici.

Beč, 10. decembra. „Südler. Korr.“: Avjija u Sofiji: Bugarska je vladu podržala grčkom kabinetom prijedlog, da se na srpsko-grčkoj granici odredi neutralnost, kako je to već određeno na bugarsko-grčkoj granici. I ovo je novi doseg, bugarske vlade, da želi ostati u dobrodošnjim sa grčkom vladom.

mircima tim više što pada vrijednost parnog novca.

Iz Rusije.

Ruski admiral u Parizu.

Paris, 10. decembra. Admiral Rusin, sef ruskog mornaričkog generalnog stozera, stigao je ovamo sa 8 časnika.

Nemiri u Perziji.

Stockholm, 10. decembra. „Den“ javlja: Posto nemiri u Perziji i dalje traju, prediožio je ruski poslanik u Londonu, da se vojnike operacije prošire u području Teherana. Rusija je predložila Perziji neke zahtjeve tičuće se žandarmerije i držanja guvernera u južnim provincijama.

Bijeg ruskog poslanika u Crnu Goru.

Stockholm, 10. decembra. „Rijec“: Pošto nemiri u Perziji i dalje traju, prediožio je ruski poslanik u Londonu, da se vojnike operacije prošire u području Teherana. Rusija je predložila Perziji neke zahtjeve tičuće se žandarmerije i držanja guvernera u južnim provincijama.

Centralne vlasti.

Ugarska uprava u Srbiji.

Budapest, 9. decembra. (D. u.) U zastupničkoj kući odgovorio je ministarski predsjednik Tisza na jednu interpellaciju, te je izjavio, da se ugarska vlast postavlja na stanoviste, da je već i obzirom na jezikovno pitanje svrsi shodno, da u zaposlenjutu ruskom posluđuju unutarnje linije bude namješteno austrijsko upravno osoblje, dočim će u Srbiji doći u obzir u prvom redu ugarsko osoblje. Ministarski predsjednik drži, da je njegova dužnost, da već sada izjaviti, da kod organiziranja vojne uprave u Srbiji mora doći do izražaja činjenica, da se ovdje radi o području, koji u prvom redu spada u područje interesa Ugarske.

Iz njemačkog državnog sabora.

Berlin, 9. decembra. (D. u.) Državni kancler govorio o položaju. Spomenuje je počasnu entetu, koju je bugarskih kralja trijed arstu ugarska, turska, grčka i srpska područja, samo da ga povuče sa svoju stranu, naglasio je sjajne uspjehe u Srbiji, radi česa zahvaljuje njemačkim, austro-ugarskim i bugarskim etnama. Izjavlja, da je direktni spoj sa Turškom vojnički od prenjecionje koristi, a gospodarski nadopunjivaju dovoz zaliha iz balkanskih država i Turse. Što se Grčke lije izjavio je državni kancler, da je Grčka vlasta usprkos teškim položajima odlučila, da i dalje ostane neutralna računajući na dobrostanje, neodvisnost i interes Grčke. Na to je državni kancler prikazao ugodni vojnički položaj na svim frontama, te je zaključio: U našem računu nema nikakve tamne točke, koja bi mogla potresti naše tvrdvo poudaranje. Ako se naši neprijatelji još na sada neće pokloniti pred činjenicama, to će oni kasnije morati. Njemački narod, neudržan u poudaranju svoje jakosti, neobjedljivo je! Mi ćemo i dalje očekivati vođstvo borbi, što su je htjeli naši neprijatelji, te ćemo dovršiti ono, što budućnost Njemačke od nas zahtijeva. (Burno dobrovanje).

To je socijalni demokrat Scheidemann utemeljio interpellaciju o mirnovim raspravama, to je rekao: „Pošto smo kralj možemo i moramo govoriti o miru. Zaprijetili mi, znaciši bi zločin na čovječanstvu!“ Govornik izjavlja u ime austro-ugarske bratske stranke, koja je složna sa njemačkim socijalnim demokratima, kao što u želji za obranu domovine, tako i u želji za mirom. Govornik se nuda, da će državni kancler izreći se za priprave o miru.

izazi svaki dan u 6 sati ujutru u Puli u naknadnoj Ulici Josip Krapotić, Trg Cetova I III ulica Radetzki 20, gdje se nalazi tekuća, uredništvo i uprava ista. Za uredništvo odgovara izdavač Josip Hain. Telefonski broj 58. Broj poštanske štendonice 36.615. Predstava iznada 2 K 40 u mjesecu, 6 K tromjesečno, pojedini broj stoji 6 sati. Oglase rađaju se po 20 h jednostupni pettredak (3 mm)

Državni je kancler odgovorio izjavom „Nakon stvorenog zajedničkog oružja sa Bugarskom, nakon velikih uspjeha u Srbiji, nakon otvorene puta turških saveznicih i time spojene pogibije općitljivih mjesto engleskog kraljevstva, mora se kod naših neprijatelja uvijek vido učvrstiti spoznaja, da su oni igru izgubili. Faktično nije nitke od naših neprijatelja došao sa prijedložima mira. Dok je zapletak krvine i neznanja kod neprijateljskih vlastodržaca bila bi svaka ponuda mira s naše strane ludost, koja ne bi rat skratio nego produljila. Ako ne bi neprijatelji dodjeli sa mirovnim prijedložima, koji odgovaraju časti i sigurnosti Njemačke, mi smo uvijek pripravni, da o njima raspolažemo. Nažalost, neprijatelji ne smiju raspolaži strategičkim ulazima ni na zapadu ni na istoku iz kojih bi nam sutra mogli zaprijetiti oštire negoli dosada. Mi vojnojmo ovu rat, koji nam je bio nametnut ne da tudje narode podjarmimo, nego da branimo svoj život i svoju slobodu. Ovaj rat može svrstati samu takovim mirom, koji će nam pružiti sigurnost, da se ovaj rat više ne će ponoviti.“

Mackensen u Beču.

Beč, 10. decembra. Dne 6. o. mj. bio je u Beču marsal Mackensen, da zahvaljuje na podstavljenje brillante vojničkom za službenom krizu prve razrede.

R a z n o.

Kina na strani entente?

Frankfurt, 10. decembra. „Russko Slovo“: javlja: Kina namjerava priključiti se ententi. Radi ovih vijesti je engleski pokoljar u Tokiju podao izjavu da engleska ne namjerava sklopiti savezničku s Kina, a da se o tom prije ne dogovori sa Japanom.

Naši evakuirci.

Primamo i ravnanja radi onim, koji nas u tom pogledu salječeju, priopćujemo:

Slavnom Uredništvu „Hrvatskoga Lista“ u Puli.

Ozbizrom na Vašu tunedvnu vijest o evakuiranim Istranima u Moravskoj, držujte:

Kada budem doznao za svoju novu adresu, javit ću Vam je po Vašoj želji. Međutim, Vas zaklinjam, da ne pišete o evakuircima u Moravskoj na način te države i oni opljenjeni u barake. Nije im najbolje, ali oni se zahvaljuju svakomu, koji ih kani spraviti na gore.

Glede ostalih, moram Vas upozoriti, da našem narodu, koji je najprije bio poslan u Madjarsku, pa kad se je tame bio počeo uređivati i prilagodjavati, opet je bio spremljen u barake. Hrvati u Gmündu, a Talijani u Pottendorfu i Wagn (Leibnitz) — Sloveni su u Brucku a Trenti u Mitterndorfu — morale pristupiti boljih adresi od moje. Ja sam počuao i učinio sve sto sam mogao za evakuirce: obilazio sam i obilazim sve moguće oblasti; poticao sam i potičem prijedloge odbore; posjetio sam i posjeđujem ljudi u barakama, to sam s njima u trajnom dopisivanju; govorim sam s dočićim upravama, molio, tužio, prosjevovao — ali založbu osvjeđio sam se da sve to malo pomaze, premda znam da vlađa baš razbacuje milijune na bijegunce. Na ministarstvenima, na namještajstvima, na upravama baraka, svaki čovjek dobiva najlepšu obecjanju.

I priopćeni odbor u Beču radi što može te smo istom prikupljeni i g. dr. Laginja i moja manjost;

važnost u svom opškom koncertu. Hoćemo li, da budemo Evropi faktorom, moramo se uzbujiti, te napustiti djetinjsku politiku, koja nas čini nemoćima, a Austro-Ugarskoj zadaje neprilika. Prijateljstvo je s Austro-Ugarskom nepropusnit ujet plodnosti našeg političkoga djelovanja. Kada bismo ostali izolirani, značilo bi to, da smo uništeni."

Razne vijesti.

Naši bjegunci. Pisu nam iz Moravske, da onamnošnja kotarska poglavarstva nisu primila od ministarstva nikavu iskazu učitelja puljskog kotara, pa da se mogu učitelji obratiti i za vino na kotarsko poglavarstvo u Moravskoj Trebovi, Zahrebu (Hohenstadt) i Žumpreku (mariašek Schönberg), koji će ih odmah namjestiti, posto je dozvolu za otvorenje hrvatskih škola već stigla.

Dobrovoljni prinosi.

Naša je uprava primila te će proslijediti svrsi slijedeće prinose:

Za hrvatske škole u Puli: Na Njeg. Vel. brodu „Vulkan“ u Šibeniku sabrano K 32.— (Darovaše: Star K 10.—, Rakit i Vlasie po K 5: Lanza K 4—, Lorenzin, Premate, Kraljić i Zlatni svaki K 2—) Andrija Radašević iz Verude polaze 10.—

Ukupno . . . K 42.—
Prije iskazano . . . K 2386,41

Stukovci K 2428,14 koji iznos bje do poslan ravnateljstvu „Družbe sv. Cirila i Metoda“ na Vodoslo. Obitelj Blaha položila je kod uprave „Polaz Tablatti“ K 10 za pujiske evakuacije na mjesto vjenčane na grob pokojnog Miljača Medić.

Darovi za božićnu iz Ljubljana evakuiranu djeci. Trudom pozdravnih osooba, gospodje inžinira Borri te gospodice Tonke Kirac, kćerke gosp. Jakova, sabrano bje u Puli među gradjanstvom 360 K za božićnicu iz Ljubljana evakuiranoj djeci. Srdačna svečina plemljenim darovateljima te sabiracima u imenu obdarivenih!

Najgorjčija tamnica na svijetu nalazi se bez sumnje u Uragu u Mongoliji, gdje neopće postoji najuzasnije i najokrenutije kaznje za zlikove. To je tako zvana tamnica zivih zakopanih i ko jednom dospije u nju, taj ne uleda više sunčane svjetlosti, nego je osudjen, da u njoj čeka na smrt. Ta je tamnica četverokutna zgrada na dva sprata a okružena visokom siljsatom ogradom. U tamnim prostorijama stope teške dryvene skrinje okovane željeznicom i opremjene jakim klinčanicama. U takovoj se skrinji zločinac može pravo ni pružiti a kamo li uspraviti, te uopće ne izlazi iz nje dok je živ. Krz malen otvor, nesto veći od voćeve glave, prim a na kuvanu hrancu i još kuvanjim zrak, pa stoga i nije čudo, što osudjenik ne može dugo obustaviti na životu. Oni, koji se bolje vladaju budu pomilovani, no te se „pomilovanje“ sastoji tek u tom, sto njegova skrinja dolazi u gornji sprat, gdje je zrak nešto bolji i gdje on tako brzo ne pogiba, no time se dakako samo njegove muke produžuju, tako te malo tako od osudjenih nastoji, da ga pomiluju.

Humoreska Čica Jose.

Prijašnji Sonninov program.

Naslovni biskup dr. Frankoni priopćuje u smotri „Budapesti szemle“ studije k historiji trojnoga saveza, te medju ostalim piše: Sonnino, koji je u ono vrijeme bio vodja stranke „Centro parlamentare“, koja se sastojala od malobrojnih, ali zato od veoma nadarenih i odvažnih muzeva, objelodano je sedamstana dana iz Ugovora u Tunisu, dne 29. svibnja 1881., svoj novi program. On je u tom programu odredio talijanskoj politici dva cilja, od kojih je prvi tražio, da se Italija ističe na prijateljev Engleske, a drugi, da dođe do užeg prijateljstva s Njemackom i Austro-Ugarskom. „Nao je djele“, kazao je Sonnino, od Njemačke nikave opreke u interesima. Samo zajednički interes, u prvom redu čuvanje mira i potičivanja francuske pohlepe za vlasteu režu na s Njemačkom i Austro-Ugarskom. Čim rasprisno nepovjerenje, koje prema nama viada u Austro-Ugarskoj, ne će više biti nikakvih zapreka, da se sklopiti njeumacko-talijanski savez. Poradi toga valja strijebiti opravданu sumnju, kao da bi naša politika bila na stetu onima, kod kojih tražimo prijateljstvo. Pitaju talijanske credente ima se izlučiti. Dalje izvodi Sonnino, da je Trst Austro-Ugarskoj, baš kao i Njemačkoj od prijeke koristi, te da pomiješano pučanstvo ovoga grada s gledišta narodne ideje ne opravdava talijanske zahtjeve, pa da posjed Trsta nema po Italiju nikavu vrijednost. O pitajući bi se Trident mogao doduše drugaćije misliti, nego li učuvanje prijateljstva s Austro-Ugarskom. Ovo nam prijateljstvo zajamčuje slobodno raspolažanje sa svojim silama, te nasoj rječi deje

Dr. Ivo Zuccon.

nagradi za „pogibeljan njegov posao“ sa dvadeset kruna.

Kad je pandur Mato otpremio, ili bolje, odvukao „vandrošku“ teškom mukom do Save, odlanuo je načelnik Istine, ta ga nesrećna kolera stajala čitavim četrdeset kruna, no volio ih je žrtvovati, negoli da bude Šepavac službeno proglašen zaraznjim od kolere.

I Perice se je spremio na odlazak. Po-bjedosno pozdrav načelniku i njegovu ženu te izdje na vrata. Ali nije pravo učinio ni tri koraka, kad se iznenada vrati i dotrije natrag u sobu.

— Grom i pakao! Umalo te nijesam zaboravio! No, ne, ljepe bi to stvar bila!

— A što opet, Perice! — skoči načelnik sav razuđen.

Pandur se Mato eto nateže i vucari s onim čovjekom, Je li? A ne znate li, da je kolera prijelepica bolest? Kako lako može da prijeđe na jednoga našeg pandura, a po njemu na čitavo selo!

Načelnik prohlobidi.

— Ham! Istina je! — promuca on sav prestravljen. — Uzalud sam žrtvovo šećerstvo kruna! A kako da se nijesmo prije sjestili na to?

— Ham! Istina je! — promuca on sav

prestravljen. — Uzalud sam žrtvovo šećerstvo kruna! A kako da se nijesmo prije sjestili na to?

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

B e c, 10. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Mjestimice neznačne izvidne borbe, inače na fronti mir.

Talijansko bojište.

Na primorskoj fronti vladao je jučer, izuzev topnički paljbu i manja poduzeća, mir. Traje djelatnost neprijatelja pred utvrđenjem prostorima Lardara i Rive. Popodne navalila je talijanska pješadija na naše pozicije na Monte Ries i zapadno odavde (između Chiese i doline Conej), ali smo ju polupravno susibili uz teške gubitke.

Srpsko bojište.

Crnogorskoj sjevernoj granici na jugu nastavljaju se borbe proganjajući neprijatelja.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaraš.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 10. decembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Zapadno bojište.

Suzbilji smo francusku navalu sa ručnim granatama protiv novo prisvojene visine 193. Inače nema na francuskoj fronti ništa značajnije.

Istočno bojište.

Ništa značajnoga.

Balkansko bojište.

Vojска Kóvessova zarobili su u zadnja dva dana oko 1200 momaka. Bugari su oteli Englezima južno Strumice 10 topova.

Vrhovna vojna uprava

Turski ratni izvještaj.

C a r i g r a d, 9. decembra. (D. u.) Glavni stan javlja:

Istarska Posuđilnica u Puli

Tko želi uložiti sigurno svoj novac na štednju, tko ima platiti „Posuđilnici“ interes ili što na račun svog duga, tko bi htio u potrebi da digne koliko iz svog uloška kod „Posuđilnice“

taj nek ide

u delavnik između 6 i 7, a u nedjelju i praznik između 3 i 4 sati popodne u „N a r o d n i D o m“ (palača „Istarske Posuđilnice“) na II. kat u pisaru d.r.a L. Scaliere, odvjetnika i vojničkog branitelja.

— Ne plasite se, lako za to! — bordio ga je Perica. — Čim se Mato povrati, naložit će te mu, da smješte podje kući i onđe ostane nekoliko dana, a da ne smije ni makš preko kućnoga praga. Odijelo i sve što je na njemu treba da bude da odmah spali, jer nema sumnje, da će se otrvone klince kolere najprije njega privrhlati.

Načelnikovo se lice razvedri.

— Ej Perice, Perice, u tebe je pamet kao u malo koga! / Da, tako ćemo učiniti. Ja ću sam pričekati na Matu i onako izdaleku mu zapovjeti, što ima da učini.

— Ali ... — naglasi Perica.

— Sto! — uzvрpolji se i opet načelnik.

— Eto, Mato će morati da spali svoju pandursku odoru. A tko će mu nabaviti novu? Ta i sam znadeće, što je danas slavno općinsko vijeće bilo zaključilo, a?

Načelnik izbuljui oči i razvali usta.

— A tko? — istisne sa silu kroz grlo.

— Ta tko drugi nego vi!

— Ja? — kako i zašto? — olimao se je načelnik i izgovarao se i ovako i onako. No Perica mu gotovo i nije dao reći. Dokazivao mu je, kako to traži i poštije i savjest, a načelnik doista iz

svoga djepe nabavi Matu novu odoru, t. Mato, i jedini Matu se je uz životnu pogibjel žrtvovao za Šepavac, a ponajprije za samoga načelnika, te tako svojim jedinstvom odvratio od domaćeg sela golim nevolj u nesreću, koja bi načelnici bez sumnje više stalala, negoli ono neko loko kukavinski desetička za novu pandursku odoru. A u načelnika ima tih desetičkih pravilnosti.

— Što je načelnik htio? Bolnog je srušio gotovo sunčni odjaci pristao na sve, što je Perice predlagao.

Za tri je dana pandur Matu imao novučatu odoru na veliko cudo općinsku vijećnicu i čitavoga sela.

Kad je Matu srčen prevezao bio „vandroska“ u čamcu preko Save, skočio u vodu mišljenjem snagon na obala vesele zavirkivo iz svega grla. Ta imala je u džepu dvadeset kruna, pravih pratićih dvadeset kruna, kakvih već više nema u vratima. A kada je došao na grlo, njeva bila tek prividna i ismišljena. Što je bilo Peričino maslo, samo da nije bio prijatelj Matu dodje što prije neve pandurske odore.

* * *

Kad je Matu

načelnik

načelnik